

Regeringens proposition

1980/81: 52

om Sveriges bidrag till Internationella utvecklingsfonden;

beslutad den 30 oktober 1980.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

OLA ULLSTEN

Propositionens huvudsakliga innehåll

Den sjätte påfyllnaden av Internationella utvecklingsfondens (IDA) resurser, avseende budgetåren 1980/81–1982/83, kunde, på grund av dröjsmål i den amerikanska kongressen, inte som planerat träda i kraft den 1 juli 1980. För att IDA:s verksamhet ändå skulle kunna upprätthållas träffades överenskommelse mellan givarländerna om ett övergångsarrangemang i avvaktan på den sjätte påfyllnadens slutgiltiga ikraftträdande. I propositionen föreslås riksdagen godkänna att Sverige bidrar till övergångsarrangemang med belopp motsvarande högst det första årsbidraget om 460 milj. kr. avseende budgetåret 1980/81.

UTRIKESDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1980-10-30

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Friggebo, Mogård, Dahlgren, Åsling, Söder, Burenstam Linder, Johansson, Wirtén, Holm, Boo, Winberg, Adelson, Danell, Petri, Eliasson.

Föredragande: statsrådet Ullsten

Proposition om Sveriges bidrag till Internationella utvecklingsfonden (IDA)

1 Allmänt

Internationella utvecklingsfonden (IDA), som är ett dotterorgan till Världsbanken (IBRD), utgör den största enskilda biståndskällan för de fattigaste u-länderna. Under budgetåret 1979/80 beviljade IDA utvecklingskrediter till ett sammanlagt belopp av 3,8 miljarder dollar, vilket motsvarar ungefär 16 miljarder kr. IDA-krediterna lämnas på mycket förmånliga villkor, näst intill på gåvobasis, och är obundna.

IDA:s utlåningsverksamhet har en klar fattigdomsprofil vad gäller såväl länder- som sektorinriktning. Under de tre senaste budgetåren har 90% av IDA:s utlåning gått till 40 u-länder med en årlig medelinkomst av 200 dollar per innevånare. Över hälften av befolkningen i dessa u-länder lever i absolut fattigdom. Med hänsyn till att mer än 80% av befolkningen i dessa länder lever på landsbygden har IDA:s utlåning koncentrerats till jordbruks- och landsbygdsutveckling. Utlåningen till dessa sektorer svarar för närmare hälften av den totala utlåningen.

Finansieringen av IDA sker i form av gåvobidrag från i första hand de industrialiserade medlemsländerna, men under senare år även från vissa OPEC-stater och andra relativt rikare u-länder. Bidragets storlek fastställs i samband med s. k. påfyllnadsförhandlingar. En slutlig överenskommelse om den sjätte och senaste påfyllnaden, avseende budgetåren 1980/81–1982/83, nåddes mellan givarländerna i december 1979 och godkändes av IDA:s guvernörsstyrelse i mars 1980.

Överenskommelsen om den sjätte påfyllnaden förutsätter att 33 givarländer, varav 23 i-länder, skall lämna gåvobidrag till ett sammanlagt belopp av 12 miljarder dollar. Sveriges andel av påfyllnaden uppgår till 3%. Detta motsvarar ett totalt svenskt bidrag under den sjätte påfyllnaden på 1497

milj. kr. fördelat på tre årsbidrag under budgetåren 1980/81–1982/83, vilka skall betalas i stigande skala.

En utförligare redogörelse för överenskommelsen om den sjätte påfyllnaden har lämnats i prop. 1979/80: 100, bilaga 6. Regeringen erhöll i maj i år riksdagens bemyndigande att godta Sveriges andel av den sjätte påfyllnaden. Riksdagen beviljade vidare medel uppgående till 460 milj. kr. för det första årsbidraget.

Villkoret för att den sjätte påfyllnaden skall kunna träda i kraft är att minst 12 av de bidragsgivande i-länderna, vilkas sammanlagda bidrag motsvarar ca 80% av påfyllnaden, har ratificerat överenskommelsen. Då USA:s bidragsandel uppgår till 27% är den amerikanska kongressens godkännande en förutsättning för att villkoret för den sjätte påfyllnaden skall uppfyllas. På grund av förseningar i kongressen kunde överenskommelsen därför inte träda i kraft som planerat den 1 juli 1980.

Denna fördröjning i kongressen av beslutet om USA:s bidrag till den sjätte påfyllnaden medförde att IDA – den viktigaste enskilda biståndskällan för de fattigaste u-länderna – därmed stod utan resurser efter denna tidpunkt. Behov uppstod därför av förhandsutfästelser från övriga givarländer innan påfyllnaden slutgiltigt kunnat träda i kraft. Ett extra givarlandsmöte sammankallades i juli 1980 för att utröna förutsättningarna för ett eventuellt sådant övergångsarrangemang.

Givarländerna enades vid detta möte om ett övergångsarrangemang för den sjätte påfyllnaden. En resolution som anger förutsättningarna för detta arrangemang antogs av IDA:s exekutivstyrelse i augusti. Som villkor för ikraftträdandet fastställdes i resolutionen att en majoritet av samtliga givarländer – 17 av 33 – eller en majoritet av de bidragsgivande i-länderna – 12 av 23 – skulle lämna villkorlösa förhandsutfästelser motsvarande sammanlagt minst 1,2 miljarder dollar.

Den 1 oktober 1980 uppfylldes detta villkor. Därmed kunde IDA:s utlåningsverksamhet återupptas i planerad omfattning. Av de nordiska länderna har hittills Danmark, Island och Norge gjort villkorlösa förhandsutfästelser motsvarande dessa länders hela första årsbidrag.

Den svenska regeringen har under villkor av riksdagens godkännande förklarat sig villig att lämna en förhandsutfästelse motsvarande åtminstone halva det första årsbidraget. Det kan dock inte uteslutas att IDA:s behov av resurser under de närmaste månaderna kan motivera förhandsutbetalning av hela det första årsbidraget. Jag förordar därför att regeringen nu föreslår riksdagen att godkänna att Sverige bidrar till övergångsarrangemang för den sjätte påfyllnaden av IDA med belopp motsvarande högst 460 000 000 kr.

2 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att godkänna att Sverige bidrar till övergångsarrangemanget för den sjätte påfyllnaden av Internationella utvecklingsfondens (IDA) resurser med belopp motsvarande högst det första årsbidraget om 460 000 000 kr.

3 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.